

et utrūq[ue] sc̄ifica me , Corpus Christi salva me , &c.
m, utem ad Beatissi: Virginem , dicendo : MA-
clara RIA Mater gratiæ , &c. O Domina mea
Sancta , &c. & his similia. Reliqua vide
er ille sub titulo proximè præcedenti.

Ultimò tandem , DEUM velut unicum
Centrum & Bonum tuum magis æstima ,
nàm Creaturam. Plus de Æternitate
nequām de tempore solicitare.

PARS QUARTA.

REFLEXIONES à Christiano sæpius usurpandæ.

ET illud tanquam saluberrimum.
suadeo , ut nullam diem elabi finas abs-
ue hora , quâ sine ullo respectu ab omni-
us avulsus negotijs ac personis , in te ip-
um ingrediaris , solusque tecum , statum
nimæ præsentem ac futurum pertractes.

Sed alterutrum oppones : Vel tibi tem-
us defore , vel molestum esse , turpe utrum-
ue Christiano ! cuius vita , non aliud esse
ebet , quām iter ad ÆTERNITATEM.
Unquid duodecim sunt horæ diei ? (a) Uni-
am ergo tuæ animæ DEOque ipsi negave-
is ? Ingredere classem sublimium anima-
um , & tē à ponderibus terræ , à terreno-
um videlicet hominum fæce , (quorum
dor-

(a) Joan. II. v. 9,

*dorsum semper in terrena incurvatur) (a
avelle.*

Duae sunt classes hominum iu munde
*una vilis Terrigenarum, qui prope tantum
in res temporis intendunt. Altera selectio
nobilior & excelsior eorum, qui ita mode-
ratè terrena tractant, ut eadem Æternita
subordinent, æternaque (in bilance animi
pensiculent. Et hi sunt Reges & Consules
qui regunt seipso, non reguntur ab affect-
bus & voluptatibus ; qui consulant animi
suæ consilijs æternis, qui ædificant sibi solitu-
dines , (b) cabineta ut vulgus loquitur
grottas, solaria, hortenses, sub animi gra-
tia , recessus , & dimissis nonaginta noven-
curis vel negotijs, ovem unam, animam
suam (quo sit loco & statu) in deserto in-
quirunt. Qui ut S. Hieronymus ait. (c)
eligunt sibi opportunum, & aliquantulum
familiæ strepitum remotum locum, in quem
velut in portum, quasi ex multa tempestati-
curarum, recipiunt, & excitatos foris cogi-
tationum fluctus, secreti tranquillitate com-
ponunt. Qui etiam, ut loquitur Petrus Da-
mianus, (d) In populosa urbe, Amore artifi-
ce, solitudinem reperiunt. Tales putas non
reperiri ? plurimos crede, humanis oculis
latentes, qui plures horas pietati , bona-
rūmque rerum lectioni vel consideratiōni,*

suc.

(a) Psalm. 68. v. 21. (b) Job. 3. v. 14.

(c) 2. Epist. 20. (d) 1. 8. Epist. 14.

(a) succidunt. Consuetudo hæc fuit in Ecclesia multis seculis, & etiamnum durat, ut se à negotijs strepitūque mundano quot diebus avocent non pauci. Sic se olim Synagogæ tempore Moyses recipiebat in tabernaculum ; (a) sic ante illum Isaac , meditandi gratiâ in agrum solus excurrebat ; sic Propheta Regius ad vicina sanctuarij adfuisse libat ; qui cubiculum Arcæ DEI contiguum habuisse dicitur à Scripturistis. (b) Innuit Joannes Nider ex Familia S. Dominici , (c) nanc ævo suo fuisse multorum in Alemania , tum plebejorum utriusque sexus , tum etiam Nobilium atque Magnatum consuetudinem ; ut die qualibet horam aliquam sibi deligerent , ad summum humano generi impensum beneficium , Christi Passionem , memorandum ac meditandam : quo & ipsi se se hoc pacto , pro tanto munere , DEO gratos exhiberent , & mundi adversa patientius ferrent , & virtutum opera promptius ac facilis exercerent. Scit nimirum , inquit S. Bernardus , (d) quicunque sensum Christi habet , quantum Christianæ pietati expedit , quantum DEI servum , & servum redemptionis Christi deceat , & ei utile sit , unâ saltem aliquâ diei horâ , Passionis & redemptionis ipsius recolere beneficia. Ad hoc

D tu

(a) Gen. 24. v. 63. (b) Pined. in Salom. (c) Formic. l. I. c. II. (d) ad frat. de Monte Dei.

tu idem, Amice Lector, ut facias, invitari
 En tibi materiam variam extra Passionem
 ut orexis animi varietur, suppeditamu
 Si te DEUS ad altissimam speculam leva
 ret, vel in cubiculo tuo, omnes illas ani
 mas manifestaret, quæ se diebus singuli
 ad horam abstrahunt à negotijs; solitudi
 nem ædificant; quæ animæ seculorumque
 negotia quot diebus pertractant: quanta
 utilitates, ad animas illas è cœlo descendere
 re videres! quot in SS. TRINITATIS vul
 tu, ut sic loquar, complacentias, specula
 reris! quām secura in cœlum ab eisdem
 animabus itinerum lineamenta duci nota
 res! Quin ergo classi huic, cætui huic
 quin Regibus & Consulibus te associas, &
 hodie, (posthac etiam facturus) hanc san
 ctam solitudinem auspicias?

En materiam suggero vel insinuo: plu
 res, pij libri & sententiæ sacrarum Scrip
 turarum, vel SS. Patrum suppeditabunt;
 quas tu in hac salubri ascensi nonnunquam
 rumina, statuique tuo præsentí ac futuró,
 in profectum animæ servientes, deprome.
 RUMINA dixi; non enim hujusmodi Refle
 xiones decurri, sed in anima profundè figi
 debent.

CA-

CAPUT I.

Reflexio Prima. De fine. primarium & fundamentale officium Hominis esse, ut vitæ occupationes fini proportionatas instituat.

§. I.

Nullus est, qui non se *Animal Rationale* fateatur. sed, si urgeas plurimos, quid illud *Rationale* importet, paucos reperies *Rationales* quoad vitam. *Rationalis* certè ut sit, debet agere propter finem; eumque non tantum particularem in transiuntibus, sed propter ultimum finem, qui æternus est, quia ex natura sua eundem respicit, in bonum, inquam, ultimatum ferri debet, nè quiescat in subordinato vel inchoato, (a) sed perfectissimo & consummato, quod ita totaliter quietat appetitum, ut nihil amplius appetendum restet: & hic solus est DEUS, qui unicus replet in bonis desiderium, (b) & qui est portus voluntatis (c) humanæ.

Ad *Rationale* itidem spectat, media fini consequendo apta usurpare. nam: *unumquodq[ue]*, quod est propter finem, necesse est fini esse proportionatum. (d) His suppositis tanquam infallibilibus, repeate in quæstionem

D 2

Ra-

- (a) S. Thom. I. 2. q. 1. a. 6. (b) Psal. 102.
(c) Psal. 106. (d) S. Thom. I. 2. q. 96. a. 1.

Rationale, & inquire à plerisque; an se ostendant Rationales in genere vitæ, in actionibus & occupationibus: an agar propter ultimum finem, ut actiones omne subordinent cum proportione mediorum ad consecutionem sui consummati & perfectissimi Boni? Heu! quām alios videbils Ipse ultro concludes, nec prudentes, ne sapientes, nec intelligentes esse. Quid ego? stultos haud dubiè atque insipientes sicut ipsa Divina Sapientia in scripturis reos ejusdem nominis condemnat. Stultus namque inhærent bonis imperfectis, minnatis, inchoatis, vilibus, sensui potius ac beatis quām rationi conformibus.

§. 2.

Negabunt multi se stultos esse, sed contraria dicet S. Doctor, eum Sapientem esse definiens, (a) qui considerat altissimam causam, per quam certissimè de alijs judicatur & secundum quam omnia ordinari oportet addet præterea in explanationem ulteriore, veram hominis sapientiam esse, qua consulendis inspiciendisq; rationibus Divinis, & veritatem in judicijs, & aestimando creatuæ ut creata, æterna ut æterna, Divina ut divina) & rectitudinem in factis tenent. Stulti ergo sunt, quia, immergunt sensum suum rebus terrenis, ex quo redditur sensus

inep-

(a) S. Thom, 2, 2. q. 45. a. 1.

ineptus ad percipienda Divina, (a) juxta illud 1. Cor. 2. Animalis homo, non percipit ea, quæ sunt spiritus DEI. Utinam saperent, optat S. Moyses! sed cur addit? & intelligerent, & novissimæ providerent! Officium est Intellectus, ut acutius res æternas penetret: hi aciem vertunt in temporalia; quid mirum si sint hebetes in æterna? utinam denique novissima providerent! Si non provident dispositione mediorum congruorum fini, certè imprudentes dicendi. nam prudentia de ijs providet, quæ sunt ad finem; prudensque dicitur, qui bene disponit ea, quæ sunt agenda propter aliquem bonum finem (b) rectè verò & vere prudens, qui ad ultimum finem, vitam suam ordinat, rectè consiliatur judicat & præcipit. Qui scilicet considerat (per applicationem ad opus) per vigilantiam & imperium, ea quæ sunt procul, in quantum ordinantur ad adjuvandum, vel impedinndum ea, quæ sunt præsentialiter agenda, æternorum intuitu. Sicne illos prudentes judicabis? optimè igitur tria hæc conjunxit S. Vates: Utinam saperent, & intelligerent, & novissima providerent! quæ novissima? finem, ut diximus ultimum, qui DEUS est; & quæ ultimò eveniunt, qualia sunt: Mors, Judicium & Infernus, &c. alterutra re-

D 3

tribu-

(a) S. Thom. 2. 2. q. 46. a. (b) 2. 2. q. 47. a. 13. & art. I.

tributio vitæ proportionata; bona vel mala, sed æterna!

CAPUT II.

Reflexio secunda. De memoria Novissimorum, quæ ultimò infallibiliter eveniunt, habenda.

§. I.

Cum Homo præsentibus bonis, quæ sensibus & amori, proprio blandiuntur, Rationemque ab ultimo finali Bono retrahunt, sese plus æquo impendere soleat, ideò cura ultimorum quæ olim evenient, diligentius animo tractanda, ut actiones præsentes, novissimis eventibus conformatur. Si gulo & ganeo, si avarus & injustus, imò si tepidus Christianus, quotidiebus in reflexionem, mortem incertam, æternitatem alterutrius retributionis, & hospitiuin, ut vulgus ait, primum acciperet proh! quam alijs principijs, suas actiones institueret, quam reliqua licentiore vitâ, æternitati magis, quam fallendo tempori; animæ potius, quam carni deferviret!

De solius Mortis consideratione, tunc illud nota, quod è S. Climaco Raderus citat. (a) Multis annis silentarius quidam in chorebi solitudine, inertiae & so-

(a) Virid. Rad. in Sanctis clausis, c. 3.

cordiæ , sui instituti juxta ac salutis negle-
ctor, litabat. Ad ultima demum deductus &
conclamatus , jam intervallo justæ horæ
videbatur corpore & vitâ excessisse , cùm
subitò receptâ animâ , jübet nos omnes fa-
cessere & exesse ; ipse obstructis cellæ fo-
ribus, duodecim ipsos annos solus unicús-
que ibidem perseveravit clausus , muto ta-
cturnior : nec ad mensam quicquam, præ-
ter panem & frigidam adhibuit.

Sessitans autem ea tantum , quæ paulò
antè à sensibus avocatus spectârat, immo-
to corpore & vultu semper eodem , attoni-
to similis meditando revolvebat, mœstisque
silentio defixus , perpetuo callentium im-
bre lacrymarum , inundabatur. Demum
ubi (post duodecimum annum) animam
agentem advertimus , aditum cellæ moliti
irrupimus , multisque & infimis precibus
morientem obtestati , ut salutaria nobis
monita in extremo affatu ederet, hanc so-
lam vocem extorsimus : *Date veniam So-*
dales, monenti : nemo in cogitationem mortis
seriò ingressus, poterit nunquam peccare. Be-
ne monet hic Eremicola pœnitens : nemo
incogitationem mortis seriò ingressus , po-
terit unquam peccare. Quotus qnisque
seriò mortis cogitationem ingreditur ? Ideò
minimè mirum , iterari peccata , cùm nè
primis labris amaritudo & periculum mor-
tis gustetur. Assecurat nos sapiens , quòd

in æternum, seu nunquam simus peccatur si finem nostrum memoremur. Ad quæ verba Rabanus, inquit. *Nemo potest perfectè peccatum devitare, & operibus justitiae deservire, nisi qui sperat se quotidie in hoc mundo migrare.* Qui enim considerat qualis est in morte, semper fit timidus in operatione: unde in oculis suis quasi jam non vivit, nil, quod transit, appetit, cunctis, praesentis vitæ, desiderijs contradicit, & penitentiam se considerat, quia moriturum minime ignorat. Perfecta enim vita, est mortis meditatio, quam dum Justi solicite peragunt, culparum laqueos evadunt.

Postquam S. Prosper cogitationem Novissimorum depinxisset, statim subjunxit quod hæc cogitare, sit omnibus vitijs repudium dare. (a) sed verba ipsius afferre placet: Cogitare, inquit, quale malum sit, ab illo gaudio Divinæ contemplationis excludi, beatissimâ Sanctorum omnium Societate privari, fieri Patriæ Cœlestis extorrem mori vitæ beatæ, morti vivere sempiternæ in æternum ignem cum Diabolo & Angelis ejus expelli, ubi sit mors secunda, damnatio, exilium, vitæ supplicium; non sentire in illo igne quod illuminat, sentire quod cruciat; exundantis incendij terribiles crepitus pati, barathri fumantis cœcâ caligine oculos obcæcari, profundo gehen-

(a) L. 3. de vita Contempl. c. II.

catur, iennæ fluctuantis immersi, edacissimis in
d quæternum dilaniari vermis, nec finiri.
si per-Hæc & similia mulia cogitare, nihil est aliud
s justi uam vitijs omnibus repudium dare, &
die in mnia blandimenta carnalia refrænare.

Hæc & similia dixit S. Prosper. quæ si-
nilia? intellige desertionem amicorum &
erum nobis charissimarum, ubi amantif-
ima omnia non amplius proderunt. Nul-
um ex ulla creatura solatum, sed à solo
DEO expectandum esse (prout sors miseri-
cordiæ vel judicij determinabit) decretum
eternaliter duraturum! cuncta quæ sunt,
in judicium rigidissimum advocanda, non
autem otiosa verba, sed haud dubiè otio-
a opera. discessus incertns quò? inter lar-
as millenas infernales. ex vanitate tempo-
is ad veritatem æternitatis, poenitudo ani-
ni ob res ludicas in mundo adamatas,
quibus mentem & vitam nostram impru-
lenter occupavimus & fefellimus. nullum
implius tempus ad emendationem, sed
eternitas ad retributionem, & plura alia.

§. 2.

Nolim tamen hæc dicta viris ferventî-
bus, qui totâ animi contentione se DEO &
eternis applicant. hi enim læti mortem ex-
pectant, & læti Judicem præstolando su-
tinent; & cum tempus propinquæ mor-
tis adyenerit, de gloria retributionis hila-

rescunt. (a) Non enim, ait S. Ephrem (b) liberum animum cunctis rebus terrenis liberatum contristat, angitque migration hora, sed mors hominem desidiâ torpem & peccatorem contristat; remissu ac negligentem, & quæ DEO placent omittentem. Contristat multa possidet tem, qui curis & negotijs secularibus suai devinxit animam, pulchrè ait, *suam devinxit animam*, vinculando se, & obstrin gendo ad serviendum, ut quodammodo sibi persuadeat, quod cogatur creaturi neglecto etiam DEO servire, idque ipfur omittere, nefas censeat. hisce torpentibu & vincularis, damus:

§. 3.

Remedium primum ex S. Ambrosio, (c) ut sensim homo se liberet à vinculis, & sensim incipiat mori, nè mors deinde ipsa, si molesta. Sit quidam, inquit, quotidianus usus in nobis affectusque moriendi, u per segregationem à corporis voluptatibus anima nostra se discat extrahere, & tanquam in sublimi locata, quod terrenæ adire libidines, & eam sibi glutinare non possint, suscipiat mortis imaginem, nè pœnam

(a) S. Greg. homil. 13. in Evang. (b) Serm. 3. de Compunct. tom. 1. (c) Lib. de fide Resurr. ad illa Pauli. *Mihi vivere Christus est, & mori lucrum.*

Hæc

mortis incurrat. Præmittenda ergo juxta hunc Sanctum quotidiana mortis imago & similitudo, hoc est: ut non vivant tanto torpen pere sensus in nobis, nec appetitus ad terrena nimius. si non possumus abstrahi à divitijs, saltem ab inordinato affectu, & profusione in res inutiles, vel coacervatione cum neglectu eleemosynarum, & in pia opera expensarum. Et sicut in morte ad solum DEUM neglectis omnibus creaturis convertimur: ita nos separare & avellere ab eisdem in vita, & ad solum DEUM per frequentem recollecti animi secessum convertamus. Juvabit ergo imaginari statum futuræ mortis, & picturas vivas in animo efformare, per proportionem vitæ ad lineamenta mortis: sive, ut proportionatas morti dispositiones formemus in modo vivendi.

§. 4.

Remedium secundum suggerit S. Basilius;
 (a) *ut æstimemus magis mortem ac æternam; & consequenter non vilifaciamus combinationes de rigore Judicij, sed potius cautissimè (minima etiam observando) vivamus. Cùm asseveranter Dominus affirmaverit, quod iota unum, aut unus apex non præteribit à lege, donec omnia fiant; cùm idem etiam pronunciaverit, quod omne*

D 6

ver-

(a) In Reg. Interrog. 4.

verbum otiosum, quod locuti fuerint homines reddent rationem de eo, in die judicij: nihil omnino tanquam minutum contemni debet. Certè tam clare omnia facta nostra (de quibus singulis reddenda ratio) in judicio patebunt, ut sicut atomi per solis radios videntur prope infiniti & singuli, qui alia extra solem minimè patescunt: ita omnes actus nostri patescent examinandi, an juxta rationem & leges DEI, fuerint ordinati. Hinc S. Apostolus ait. (a) Omnes nos manifestari oportet; ex Græco legitur: Omnes nos lucidos & vitreos reddi oportet ante tribunal Christi,

§. 5.

Illi tamen magis habent quod metuant, de mala morte; qui voluntarie, qui clare videntes & cognoscentes malum, liberè peccant, & in consuetudine peccandi diutius perseverant ac voluntarie vivunt, licet saepius confiteantur. Quia in primis periculum est, ne non sufficenter doleant, vel frivolam emendationem proponant, cum toties peccent. Deinde periculum incurrit subtractionis Hostiæ propitiantis, seu gratiæ Divinæ, quam juxta S. Paulum demereri videntur. (b) Voluntarie enim peccantibus nobis (qui etiam voluntarie perseverant sine seria pœnitudine) post accep-

tam
(a) 2. Cor. 5. v. 10, (b) Hebr. 10. v. 26.

nam notitiam veritatis, (& à Confessario, &
 à Concionatore, & à luminibus divinis,
 exemplis & similibus) jam non relinquitur
 pro peccatis hostia, inquit Oecumenius.
 Terribilis autem quædam expectatio judi-
 cij & ignis æmulatio, quæ consumptura
 est adversarios.

§. 6.

Utrisque denique dici potest, & pecca-
 toribus & timoratis: vigilate, quia nesci-
 tis diem neque horam, non scitis; diesne sit
 futurus gratiæ vel *dies iræ*. Igitur vigilate,
 semper in expectatione & præparatione
 adventus Mortis & Judicij. vigilate semper,
 quia nunquam vel momento de die vel ho-
 ra securi estis. Si sciret quisque, ait Di-
 vus Gregorius, (a) de præsenti seculo, quo
 tempore exiret; aliud tempus voluptati-
 bus, atque aliud pœnitentiæ aptare potui-
 set; sed qui pœnitenti veniam spopondit,
 peccanti diem crastinum non promisit:
*Semper ergo extremum diem debemus me-
 tuere, quem nunquam possumus prævidere.*

D7

CA-

(a) Homil. 12, in Evang.

CAPUT III.

Reflexio tertia. DEUS præ oculis semper & in precio maximo habendus, cùm hoc ipsum sit (a) Omnis homo, juxta Sapientem.

§. I.

Super omnia motiva, quæ à peccato avellere vel in virtutem inducere, atque in officio hominem continere possunt, est DEI æstimatio, timor, & amor super omnia. Sine DEI viva præsentia in mera vita deflectimus. Si DEI non meminerimus inquit Cassianus, sequitur quod David dixit: *Non est DEUS in conspectu ejiss, inquitæ sunt viæ illius in omni tempore.* (b) Neque DEVS aiiud à nobis petit, quâm ut ipsius cura habeatur. *Et nunc Israël, quid D. DEUS tuus petit à te, nisi ut timeas D. DEUM tuum, & ambules in vijs ejus, & diligas eum, & servias D. DEO tuo in toto corde tuo, & totâ animâ tuâ?* (c) Postquam Ecclesiastes dixisset, omnia in hoc mundo esse vana & mera nihil, conclusit tandem compendiosè simul ac sapientissimè, nullius rei, sed solius DEI habendam esse rationem. Finem loquendi pariter omnes audiamus: *DEUM time & mandata ejus observa: hoc est enim omnis homo.* (d)

Hæc

(a) Eccles. 12. (b) Psalm. 27. (c) Deut. c. 10. (d) Eccl. 12.

Hæc est substantia hominis, hoc ipsius Capitale, ut D E V M timeat, D E V M æstimet, servando ipsius voluntatem. Vis te servare? serva D E V M, peribis alioquin, nec tam homo eris, quām inferni titio. Hic ergo est totum hominis, & omnis homo, ut D E U S timeatur ac diligatur: hæc tota sit intentio quamdiu vivis, ut in illum tendas aut propter illum agas: erras si aliter agis. Pulchre ad rem victor Antiochenus: (a) Homo tanto DEI amore flagrare debet, ut nihil prorsus in ullam animæ facultatem irrepere sinat, quod suam erga DEUM dilectionem excludat aut diminuat, aut aliò transferat; sed in omnibus, illi soli, magis magisque assiduè placere satagat, nec alteri personæ aut rei creatæ nisi propter DEUM. Si notaveris illud dictum: ut nihil prorsus in ullam animæ facultatem irrepere sinat, eniti conaberis, ut in Memoria tua, jugiter D E U S versetur; nec volles aut intelliges, nisi DEUM, aut quod ad D E U M dirigitur. Et meritò; si enim in aliquid tendo, in bonum ex ratione tendo: si bonum desidero, non aliud quām DEUM desiderare debeo, quia extra D E U M aut nullum est, aut si modicissimum est, ab ipso DEO est. Bonorum summa nobis D E U S est ait Augustinus, (b) D E U S est nobis summum

(a) In Marci c. 16. v. 31. (b) In Psalm. 121. in Proœmio.

mum bonum ; nec infra manendum est , nec ultra quærendum ; alterum est frivolum , alterum nullum . Si eundem Sanctum amplius interroges , quod tamen , ex opinione vulgi , sit bonum hominis ? respondebit esse : deliciari , quiescere , sanum esse , gaudere , felicem esse &c . sed adjiciet , hoc ipsam DEUM esse . (a) DEUS , inquit , est ; deliciae nostræ , requies nostra , sanitas nostra , gaudium nostrum , felicitas nostra , refrigerium nostrum , amœnitas nostra , & quidquid sancte desiderare possumus , totum nobis erit DEUS . quid ergo distraheris per multa , si hæc omnia sinceriùs & abundantius in UNO habere possis ? Imò nec sanitatem desiderabis , si DEUM unicum desideraveris , cùm ægritudo ex voluntate DEI , dulcior sit præ sanitatem . DEUM amanti nihil satisfacere potest præter UNUM , inquit Richardus , (b) sicut & nihil sapere , nisi propter UNUM : unum amat , unum dilit , unum sitit , unum concupiscit ; ad ipsum anhelat , in ipsum suspirat , ex ipso inardescit , in ipso requiescit : solum est in quo reficitur , solum ex quo satiatur . Nil dulcescit , nihil sapit , nisi hoc UNO condiator . Quidquid ultro offerat , quidquid sponte occurrat , citò rejicitur , subitò conculcatur , quidquid suo affectui non militat .

In

(a) Serm . 50 . ad frat . tom . 10 . (b) Richard , de grad . violentæ charit .

in compendio dicit cum S. Francisco Sa-
esio, DEI Amator: Quod DEUS non est,
nihil mihi est, quædam hinc elice:

§. 2.

Primo, noli æstimare quidquam in mun-
do nisi DEUM, cùm omnia sint respectu
DEI, imò respectu tuæ animæ solius DEI
capacis, vilissima. Inde solum sunt viles
animæ, quæ se ad hujusmodi vilia, relicto
DEO ad terrena dejiciunt. Quid est ab-
jectius & humilius ijs, ait Chrysostomus,
qui seipso infodiunt in divirijs, potentiam
& gloriâ? ij enim sunt duabus rationibus
humiles, & quod humi serpent ac trahantur,
& quod ea magna existiment; quemadmodum
parvi pueri, pilas, talos, & hu-
jusmodi ludicra magnificiunt. At hoc
non est signum, quod ea magna sint, sed
quod qui ea admirantur, mentem habeant
imperfectam & humilem: Sed illud qui-
dem est ætatis & naturæ defectus, hoc vero
est culpa voluntatis. Cùm enim sit vir &
perfectæ ac maturæ ætatis, mensas, luxum
& delicias, res putat esse magnas, quo, quid
esse potest abjectius & humilius? Atqñi,
multi eos esse magni & excelsi animi exi-
stiment: Sed hi sunt illis longè humiliores.
Rursus ergo discamus, quæ sit vera altitu-
do, & quid vilitatem & humilitatem effi-
ciat; nihil enim æquè facit excellum, ac de-
spi-

spicere isthæc, addam ego : solūmque
DEUM æstimare.

§. 3.

*Alterum est quod elicias, ut, ubi no
æstimaveris, minùs gaudeas in his, sed on
ne gaudium in solum DEUM transporte
maximè, quòd & vilia sint illa & perit
tu autem in rigore, non desideras quæ pe
eant, sed quæ permaneant. Totum gau
dium nostrum DEUS est, inquit Hippo
nensis: (a) qui vult securus gaudere, in i
lo gaudeat, qui non potest perire. Qui
enim, fratres mei, gaudere vultis in argen
to? aut argentum perit, aut tu. (Idem a
omnibus creaturis) & nemo scit, quid pri
ùs: verumtamen illud constat, quia utrum
que peritum est; quid prius, incertum est
Nam Homo nec h̄ic potest manere sem
per, nec argentum h̄ic potest manere sem
per. Sic aurum, sic vestis, sic domus, si
pecunia, sic lata prædia, sic postremò lu
ista: noli ergo velle gaudere in istis, sed
gaude in illa luce, quæ non habet occa
sum: gaude in illa luce, quam non præ
cedit h̄esternus dies, nec sequitur crastinus*

§. 4.

*Tertium est, ut contra DEUM & vōlun
tatem ipsius, nihil unquam agas; cùm il
lud sit totum Capitale ac Principale tuæ
ani-*

(a) In Psalm. 89.

inque nimæ , licet totus mundus cum omni potestia Inferni contra te unicum consistat. sic licet repetere illud Salesianum : QUOD DEUS NON EST , NIHIL MIHI EST . aut illud : Quod DEUS non est, omne malum nihil est. nihil enim boni , amisso DEO , reperies. Senti , & illud cum Theodoreto : a) Qui DEUM amat , omnia alia despiciens , & eum solum qui amatur , respiciens , illius curam , & suam in eum servitutem , eteris præfert omnibus : Illa solum & diligens & faciens , & cogitans , quæ ei quem amat , placent , & grata sunt : & abhorret omnia quacunque ille prohibet.

§. 5.

Quarto. Cùm tantus ac talis sit DEUS & inicus præ omnibus : ad eundem te totum quoad vivis , ex toto corde , totâ animâ , otis viribus , totâque fortitudine diligendum , converte. Dilige illum i. per se. Tendendo in eundem , quia talis & tantus est. unum & omne Bonum. unum pulchrum. unum principium & finis omnium. Ima etiam ut Creatorem omnium , quonodo Redemptor , quomodo Sanctificator , Gubernator naturæ , regiminis Universi , secularis & Ecclesiastici statûs Autor , vocationum omnis generis , gratiæ , ac tantum gloriarum.

2. Com-

(a) De charit.

2. **Comparativè.** Ut nullam partem d
ulli creaturæ, nisi connexè ad DEUM. Qu
S. Nazianzenus (a) Religiosis vel conter
plativis, hoc nos Christianis dicimus
**Christiani debent vitam agere rebus omnib
visibilibus superiorem, Divinasque speci
& imagines puras semper, nec ullis terren
& errabundis formis permixtas in seipsis ci
cumferre; & DEI rerumque Divinarum
purum omnino speculum esse indiesque effi
Quo spectat fuga humanorum respectu ut
quorum formis adeò mens nostra illuditu
ut DEUM sèpiùs postponat. Quoad har
comparationem, audi veritatem, animo
que imprime, quæ à P. Didaco Ruiz vir
è Societate nostra doctissimo proponitui
candémque omni affectui erga Creatura
omnes applica: si, inquit, in Universo
nullus aliis homo esset, nisi ego solus
tunc certè pro honore mei nominis non es
sem sollicitus. At omnes, quicunque sur
in universo, sunt nihil: cur ergo curab
gloriam meam? Quoniam magni facio homi
nes, timeo ab ipsis despici, & honorari
gaudeo. Oportebit igitur quoad ho
mocci omnes pendere. Ad hoc autem ju
vabit conferre homines cum DEO; tun
enim apparebunt nihil esse. rectè quidem
de nihilo enim nihil curandum, nihil ex
pestandum: quare nec de hominibus, ne
de**

(a) Apol. de sua fuga.

le suis honoribus, cùm omnia & omnes
anquam nihilum ante DEUM.

3. Finaliter. Ut DEUM, finem & cen-
rum unicum omnium tuarum cogitatio-
um, intentionum, actionum & affectuum,
mnis motus animalis & spiritualis, quan-
um libertati subest, constituas ac p̄æfigas.

4. Appreciativè; Ut nihil ita cures, tan-
oque loco & precio habeas, quanto ha-
es DEUM. ac proinde, ut totum cor, id
st, voluntatem, (in fortitudine animi)
pplices, omnia p̄æcepta illius impleas,
ique per omnia obedias, etiamsi propte-
ea opes, honores, famam, amicitiam, vi-
amque ipsam perdere oporteret. Ad si-
nilem animi p̄æparationem, audi Grego-
rium Nazianzenum, qui *Oratione de lau-*
ibus Basili eundem cum Præfecto loquen-
em sic inducit; Nam ceteris quidem in re-
us ô Præfecte, mansueti & placidi sumus,
tque omnium abjectissimi, quemadmo-
um hoc nobis lege p̄æscriptum est, ac
on dicam adversus tantum Imperatorem,
ed ne adversus plebejum quidem quen-
uam, & infimi ordinis hominem super-
ilium attollimus. Verùm, ubi DEUS
obis periclitatur ac proponitur, tum de-
zum alia omnia pro nihilo putamies, ipsum
olum intuemur. Ignis autem & gladius
& bestiæ & ungulæ carnem lacerantes, vo-
uptari nobis potius sunt, quam terrori.

Quod

Quod denique S. Chrysostomus (a) de auro, plumbi respectu dicit, hoc tu respectu creaturæ (imò infinitè amplius) ac respectu DEI edissere. Si auro, inquit, proposi & lapidibus preciosis dicerem: Concupisce plumbum; dices: *Quomodo possum?*

5. Dilige ex tota virtute tua, agendo peragendo tuas actiones, maximè quæ immediatum DEI cultum exercentum summo virium conatu, hoc est: licet ut Thomas (b) ait, in vita mortali non sit possibile, ut quis in omnibus bonis actibus suis, summum conatum adhibeat, ita tu tamen diligenter & fervide ama & operare, ut gnaviter ac strenue omnem difficultatem & imperfectionem caveas, virtut opera ad tuum statum & munus pertinencia, sollicitè ac industriè exerceas.

6. Dilige ex fortitudine, adversis omnibus fortiter resistendo, eadem penetrando, & patiendo, sive in corpore sive in animo. Sicut SS. Martyres, passi sunt gloriam ejus, ita tu patere morbos & quicquid molestum accidit, eâ intentione, ut honoretur & glorificetur DEUS ab omni creatura. *latet hic mysterium ingentis & gravissimi DEO thesauri!*

Adde si placet dilectionem Sacrificij exhibendo te actibus omnibus & motibus

Sa-

(a) In c. 3. Actuum Apost. homil. 7

(b) Opusc. 61. c. 23.

de aūacrificium & holocaustum annihilatio-
respectus juxta illud Divi Augustini (a) vides in
respectus orde meo, quia sic est; æstuat, ut sacrifi-
ropositem tibi famulatum cogitationis, &c.

Optimum Sacrificium hujusce amoris
acies à sensibus incipiendo; ut omnes mo-
gendo giantur, mundo & rebus creatis, solique
E O vivant, ut inquam sint cadaver re-
centur peccati mundi. quomodo? facile intelliges,
ruminaveris hanc Gregorij Magni sen-
sit potentiam, super illud: *fortis est ut mors di-
lectio.* (b) Sic S. Præsul, inquit: Bene pro-
culdubio fortis ut mors, dilectio, esse di-
litur, quia dum per dilectionem à vitijs
mortificamur, quod mors agit in sensibus
corporis, hoc agit dilectio in cupiditatibus
mentis. Sunt enim nonnulli, qui sic dili-
gent DEUM, ut omnia visibilia negligant,
dum in æterna, mente tendunt, ad om-
nia temporalia penè insensibles funt. In
nimis ut mors dilectio fortis existit,
quia sicut mors exteriores corporis sensus
omni proprio & naturali appetitu in-
rficit: sic dilectio in talibus viris omnia
renna desideria contemnere, mentem
iis intentam, compellit. Hujusmodi
ortuis & vivis dicebat Apostolus: mor-
i enim estis, & vita vestra abscondita est
in Christo in DEO. Hi proculdubio vi-
m suam cum Christo, in DEO abscon-
dunt,

(a) L. 2, Conf. c. 13. (b) In Cant.

dunt, quia dum omnia quæ videmus ponunt, in his quæ non videmus, in beatitudine scilicet Christi, veraciter & secre vivunt. Quia enim falsam vitam despiciunt, quæ visibiliter apparet; in vera vi se abscondunt, quæ non nisi invisibilibus oculis se manifestat. Atque hoc est ex fortitudine diligere, quando adhibetur cum DEI gratiâ summus conatus ad sustinendum.

§. 6.

7. In compendio Dilectionis doctrina habe, quam DEUS Pater (S. Catharina Senensem edocens (a) in tribus consiste dixit: in abstractione à mundo, in adhæsione ad DEUM, omnia convertendo in i sius honorem, & confotmando se ipsius S voluntati plenè in omnibus.

Primo, Inquit DEUS Pater, ut voluntatem Tuam ab omni amore affectu que te reno & carnali prorsus amoveas, seges, mundifices; ita ut in ista vita, nil transitorium, nihil caducum, nihil temporale ames, nisi propter me, te propter me, & proximum propter me. Quonia Divinus Amor terreni affectus, aut alterius cuiusvis amoris consortium pati non potest. Unde, quantum eum terrenarum rerum contagione infeceris, tantum & in

(a) In Dialog.

us poshei amore peccabis , & de tua perse-
in beatitione deperdes. Mentem quippe, ut mun-
& secreta & sancta sit, omnia quæ corpus sentit,
despicat idire necesse est. Effice igitur, ne quid-
vera viam ex his, quæ à bonitate mea vestros
visibilium usus profecta sunt, te à me amando im-
st ex foediat : sed omnia adjuvent, accendant,
tur cumflamment, Quoniam vobis illa crean-
tius ex ipsis dignoscentes, me abundantio-
e quoque amore prosequeremini.

Secundo. Ut omnes cogitationes, actus
octrinare opera tua dirigas ad meum solummodo
charinam nonorem & gloriam ; semperque solius
consistere æ laudis studiosissima, des operam pre-
adhæsicibus, verbis & exemplis & quomodo pos-
o in iis, ut non tu tantum sic, sed alij omnes te-
psius sum pariter & eodem modo affecti sint, ut
ue universi me unum norint, ament, co-
volunta nt; hòcque magis mihi placet, quàm pri-
que tecum, quoniam magis implet voluntatem
3, segreteam.

Tertio. Quod reliquum est, si assecuta-
teris, tibi nil deesse, téque consummatam
integritatem scito. Illud autem hoc est,
summo desiderio quæras, nitaris & stu-
eas ad hanc pervenire mentis dispositio-
nem, ut mihi ita conjuncta sis, tuaque
æ (quæ perfectissima est) ita similis sit
conformisque voluntas, ut nolis non so-
m malum, sed & bonum, quod ipse no-

lim; utque eveniat quidquid velit, & u
decunqne velit in istius vita miseris, si
spiritualibus, sive temporalibus in rebus
minime frangatur pax tua, turbetur q
quies mentis tuae: sed inconcussa fide ser
perteneas me DEVM tuum omnipotente
magis amare te, quam tu teipsam, meq
tui diligentissimam habere curam, & mi
to diligentiores quam tu. Quantò mag
sic te mihi commiseris dederisque, tan
magis te adjuvans, tibi semper adero,
tu ipsa clarius cognosces, ac uberioris se
ties circa te dulcissimam charitatem meam.
Ad hanc autem perfectionem perveni
non potest, nisi per stabilem constantiam
ac absolutam propriæ voluntatis abnega
tionem. Ut nihil ex te velis, quia tibi place

CAPUT IV.

*Reflexio quarta. Quomodo il
lud, quod DEO displicet, vel ab
illo consequendo amovet,
cavendum.*

§. I.

CUM DEUS in tanta sit respectu
omnium creaturarum eminentia, ut in
infinitum sit in altiori ordine quoad excel
lentiam, potentiam & bonitatem; nec ul
la comparatio fieri possit inter altitudinem

ex

, & *ut ex parte DEI ac vilitatem ex parte creatura, sive ræ: sequitur ita DEVm appreciandum est in rebus se, cavendásque omnes ofensas, ut omnia petur quoniam hilcurentur, solus presetur, offendique ide semper caveatur.* Quovis ergo die ac sæpius statotentue, velut maximum vitæ tuæ principium, , mequit ejusdem voluntatem pro sacrosancta re- , & multa verearis, neque unquam volenter ac scien- , tantia est facilis ad voluntariè & scienter peccan- dero, sedum, metuere potest, ut non sit è filijs DEI rius selectis juxta S. Cyprianum: (a) *Non pertinet ad te Domine, nec de tuis est, qui te non servenit diligit: nec diligit te, qui te scienter offendit.* Infiniti certè priùs inferni subeundi essent, quām ut levissimè contra voluntatem DEI agatur; cùm infinitè in inferiori ordine forent hæ poenæ, respectu tantæ Majestatis!

§. 2.

Vitandæ simul occasiones, dispositiones, & negligentiae. Quæ tuæ sint occasiones, dispositiones, & negligentiae, hæ vel illæ . . . quæque in peccata pronior sis, meius te nemo novit. De his tribus dici potest illud: (b) *Qui timet DEUM, nihil negligit, quidquid tandem occurrat vel eveniat, hac vel illa cireunstantiâ loci & temporis.*

E 2

Non

- (a) De Card. oper, char. de bapt,
(b) Eccles. 7. v. 19.

Non est autem satis, propositum facere
sed motiva simul, quæ infrà sunt notata.
recentissima in mente sunt habenda, ut o-
cationibus præsentibus, luceant velut lu-
men & faces, nè in foveam, laqueum, v-
in lapidem à somite impulsus prolabari;
eòque ipso tempore, ardentissima ment-
ad DEVM elevatione, gratia Divina & m-
sericordia imploranda, ut sensus & cog-
tationes custodiat, generositatem filiorum
DEI ad odio habendam iniquitatem, con-
cedat. Ad quod servire quovis manè po-
sunt, communes quidem, sed singula-
fervore iterandæ Orationes à Spiritu San-
cto Ecclesiæ in hoc medium inspiratæ: Do-
mine DEVS omnipotens, qui ad principi-
um hujus diei nos pervenire fecisti: tu
nos hodie salva virtute, ut in hac die ad nul-
lum declinemus peccatum, sed semper ac-
tuam justitiam faciendam, nostra proce-
dant eloquia, dirigantur cogitationes &
opera. Per D.N.JESVM Christum Filium
tuum, &c. Sancta MARIA, & omes Sancti
intercedant pro nobis ad Dominum: ut nos
mereamur ab eo adjuvari & salvari. Qui
vivit & regnat in saecula saeculorum, Amen.
DEVS in adjutorium meum intende. Do-
mine ad adjuvandum me festina. Gloria Pa-
tri & Filio & Spiritui Sancto, &c. Respice
in servos tuos Domine, & in opera tua, &
dirige filios eorum. Et sit splendor Domini
DEI

facere
notata
, ut o
velut lu
eum, ve
labaris &
a menti
a & mi
& cogl
liorum
n, con
ane pol
ingulari
itu San
ta: Do
incipi
ri: tua
ad nra
per ad
proce
iones &
Filiu
es Sancti
: ut nos
: Qui
Amen.
, Do
oria Pa
Respic
tua, &
Domini
DEI

*DEI nostri super nos, & opera manuum no
strarum dirige super nos, & opus manuum
nostrarum dirige.*

*Dirigere & sanctificare, regere & gu
bernare, dignare Domine DEVS Rex cœl
& terræ, hodie corda & corpora nostra, sen
sus, sermones, & actus nostros in lege tua, &
in operibus mandatorum tuorum: ut hic &
in æternum, te auxiliante, salvi & liber
sse mereamur, Salvator mundi: Qui vivis
& regnas in sæcula sæculorum Amen. Dies
actus nostros in sua pace disponat Domi
nus omnipotens, Amen.*

*Neque in primitijs diei hæc arma pre
sumenda, sed sæpius. DEUS enim,
inquit S. Hilarius: (a) non tunc tantum
randus est, cum, quæ timentur, ingruerint:
ed timenda ea sunt, quæ cum caperint esse,
lominantur: & semper, atque indefessis pre
ibus orandus est, ut nos a timore eorum, quo
um dominatum timemus, eripiat.*

§. 3.

*Hoc autem ex generositate filiorum
DEI observa, quod hi, non sint contenti
ugere, vel declinare peccata & occasio
nes: sed positivè, quando quidpiam simi
e occurrit, odium & abominationem ex
elso animo eliciunt cum Davide: (b) Ini
quitatem odio habui & abominatus sum: &*

E 3

cum

(a) In Psalm, 63. (b) Psalm, 118.

cum illa Heroide: *Discede à me pabulum mortis.* peccatum est pabulum mortis, no-
tantūm temporalis, sed etiam æternæ: pec-
cato enim pascitur ignis infernalis, &
æterna mors, ut sic loquar, nutritur. Ne-
que tantū abominantur & odio haber-
jniquitatem, DEI filij; quia turpis & no-
civa est: sed maximè, quia DEO displice-
contraque amantissimi Patris bonitatem, &
excellentiam, contra Passionem ejusdem
DEI-Hominis pro nobis Crucifixi, pug-
nar; magna illa sit, ut vulgus loquitur, ve-
parva. Quidquid enim est & dicitur ini-
quitas, hoc abominationi subesse debeat.
Mens DEO dicata, inquit Mellifluus, (*a*
sic cavit minora vicia, ut majora: quia
minimis incipiunt, qui in maxima corruunt
Ita etiam monet S. Nazianzenus aureo su-
trimetro:

Nec verò in vitijs, quidquam parviv-
levisve.

Ponderis esse putas: qui parvis obviu-
ibit,

Is nunquam præceps sclera in graviora
feretur,

Sed filialis timor & amor sublimioribus
motivis agitur contra omne quod D E O
dispicet, DEO inquam ipso in motivum
utens.

§. 4

(a) Bern. tr. de Ordī. Vita, col. ult.

§. 4.

Juvabit porrò multum ad vitanda pec-
cata. I. Virtutibus moralibus sese impen-
alis, & dare cum fundamento, non superficie po-
ur. Ne iticis propriâ, qui cortice virtutum (reli-
to Sanctis nucleo) utuntur, atque omnes,
tiam moris imperfectiones vitare. Si
nim nihil contra lumen rationis admit-
ere decerno ob rei turpitudinem, minus
dmittam ob DEUM ejusque Legem, cu-
us prævaricationem ingentes pœnæ tem-
porales vel æternæ sequuntur.

§. 5.

2. In initijs peccati, quæ parva sunt, ma-
xime vigilandum esse communiter suade-
ur. Aspice quercuum radices, filamen-
a tenuissima, capillorum instar videbis,
seca ungue si placet, & nulla quercus na-
cetur; si filamenta crescere permiseris,
producent ex se aliquid fortius, funiculo-
um ad instar; ac tandem lentum vimen,
& post hoc radix indurescet, inque trun-
cum & vastum robur germinabit. Ideo
nonet S. Hieronymus (a) incautos, ramis
uccidendis aut præcidendis serò nimis oc-
cupatos: Ibi, te maximè oportet observa-
re peccatum, ubi nasci solet; statimque
ad primam temptationis repugnare faciem,
& malum, antequam crescat, extinguere.

E 4

Nec

(a) Ad Demetriad. c. 26.

Nec enim spectandum est augmentum ejus
rei, quæ timeri debet à parvo, & quæ tan-
facilius vincitur, quanto ei cilius repugna-
tur. S. Cyprianus aperturæ minimæ con-
parat ingressum vitiorum, quæ apertura
si neglectui habetur, sequetur illud certe
Quæ data porta, ruunt. Omnes rimæ, in-
quit, (a) ne dicam portæ, claudendæ sunt; nō
per unum foramen castra omnia penetren-
tur: & universa sunt componenda munici-
menta, nē per modicum non munitum tota
civitas ruat; sicut Salomon repetit dicens
Qui spernit modica, paulatim decidet. Da-
vid, bene omnia sua communierat, aures
manus, linguam: sed oculos solos patefa-
ctos reliquit: en exiguae patentes rimæ
quæ noxiæ Davidi! neque liberè patuer-
it Rex inambulans, & Bersabee lavans
sœdum enim fuisse, ad liberum vel con-
scium Regis prospectum lavare, vel Regen
pro libitu videre: per rimam fortè cancel-
lorum aspicerit, unde capta & succensi-
civitas Regis David. *Omnis igitur diligen-
tia & studio, etiam in minimis, dolos atq[ue] in-
fidias Diaboli cavendas esse, concludit S.*
Ephrem, (b)

§. 6.

Sicut autem plurimum juvat ad præscin-
dendos in animam nostram aditus, oculo-
rum

(a) De sing. Cler. (b) Tom. I. Tract. de
Intemp.

tum ejorum custodia: ita cōgitationum incidentia objecta & imagines, ipso initio annihi-
 latas esse oportet: hæ namque semina vitiorum dici possunt, quæ si ad primam sug-
 gestionem sive ad primam injectionem ex-
 terminantur, radices nequaquam agere
 valent. Exterminatio verò fit dupliciter;
 celerrimâ repulsione, & auxiliij Divini ad
 succursum imploratione; cùm injecta scin-
 tilla in fænum carnis, apta sit excitare in-
 cendium tribulationis. (a) Duplex hic mo-
 dus ab experto præscribitur: (b) Cogita-
 tionum genus immundum nimis ac fætidum,
 nec admittere quidem ullâ ratione debe-
 mus, sed à longè præsentire fætorem, & to-
 tâ virtute repellere, toto animo propulsare;
 & converti statim ad gemitus, lacrymis at-
 que suspirijs invocantes spiritum, qui ad-
 juvet infirmitatem nostram. Sic nimirum
 confusus abscedens, non tam facile dein-
 ceps simile aliquid viriliter resistentibus
 nobis malignus hostis offerre vel afferre
 præsumet. Comparat deinde Cogitatio-
 nes otiosas luto, à quos sanè, mundiciei stu-
 dioso cavendum. Cogitationes, quæ ad ne-
 cessitates naturæ invitant, ad cibum, po-
 tum ac vestitum, &c. luto viscoso & limoso,
 quod vix eradicari queat è cordibus. Co-
 gitationes fædas & vitiosas, immundissimo

E 5

ac

(a) 1. Cor. 7. (b) S. Bern. serm. de tri-
 pliç genere cogitationum,

ac fætidissimo cœno. Quis hæc nolit vitare, ut animi puritas & pulchritudo retineretur; cùm studiōse caveamus, nè corpori sordibus conspurceretur? Abbas Nesterot majorem adhuc, apud Cassianum, (a) repellendis cogitationibus, Zelum urgeat præsertim apud eos, qui perfectioni Christianæ dant operam: *Omnis cogitatio, inquit, non solum turpis, sed etiam otiosa, a DEO quantumcunque discedens, a perfecto viro, immundissima fornicatio deputatur* quanto magis periculosa, & castitati contraria?

§. 7.

Motiva non tam fugiendi, quam odio habendi peccatum Mortale, varia traduntur. in compendio ad tria revocari possunt: ad turpitudinem; ad poenam sensus & damni; & ad DEUM, cuius bonitas sola sufficere deberet. poena vero æterna non ingenuum tantum sed & servilem animum revocare potest, quæ tanta est, ut Divina Omnipotentia, conservare debeat subiectum, quoad corpus saltem, nè violentiam poenæ destruatur. Ingenuos animos ita terret peccatum, ut nullo poenarum respectu habito, ideo peccare nolint, nè, quod DEO displicet, admittant.

(a) Collat. 14. c. IX.

§ 8.

§. 8.

Particularia motiva Veniale fugiendi, ponit hæc Alceta quidam: Sicut densa nebula oculos carnis impedit; sic peccata venialis mentis oculum offuscant, ut DEUM inspicere nequeamus. Divinæ quoqne dilectionis fervorem extinguunt; orationes nostras difficilius, quam si ea non admitteremus, exaudiri faciunt; animam deturpant atque commaculant, unde Spiritus sanctus contristatur, malignus vero spiritus exultat; DEI ab anima familiaritatem, quamdiu non emundantur, excludent; ad majora gravioraque peccata hominem pertrahunt; vires animi ad resistendum pravis cogitationibus debiliores redundunt; hominem ad bene agendum, pigrum & acediosum efficiunt; desideriaque ad temporalia inclinant, Purgatorij cruciatus prolongant, & à DEI praesentis intuitu diutissim retardant. *Addit Umbertus:* (a) in malis assuefaciunt, animæ potentias in operibus suis laxant, occupant in pœnitendis actibus animum, qui in DEI laudibus occupari deberet. Mihi maximum illud, præter DEI bonitatem & excellentiam, censetur, quod sicut non est morale, ut quis peccet mortaliter, qui studiosè venialia devitat, (si enim in minimo fidelis est,

E 6

etiam

(a) Epist. de trib. votis, c. 56.

etiam in magno erit:) ita non est morale ut qui libere venialia eommittit, non facil peccet moraliter, cuius redditur ratio à S Thoma: (a) *Qui enim peccat venialiter, ex genere prætermittit aliquem ordinem: & ex hoc, quod consuescit voluntatem suam in minoribus debito ordini non subiçere, disponitur ad hoc, quod etiam voluntatem suam non subiçiat ordini ultimi finis, eligendo id, quod est peccatum mortale ex genere.* ad quod addit Cajetanus: *quia quasi aversto disponit aversionem, quæ tollit subjectionem voluntatis ad DEUM.* Quod autoritate Divi Angustini & Scripturæ comprobatur: (b) *Qui ad vitandum peccata venialia non extat solitus, nequaquam diu esse sine peccatis mortalibus potest; nam & Divina ait Scriptura: (c) Si non in timore Domini teneris te instanter, citò subvertetur domus tua, id est, mens, seu conscientia tua, per peccatum mortale repente deicxitur.*

C A P U T V.

Reflexio quinta. Quomodo actiones à Christiano instituendæ?

§. I.

SI sapiens interrogetur, dicet statim:

(a) 1.2. q. 88. a. 3. (b) S. August. de Re-form. claustr. art. 6. (c) Eccli, 27.

tim: (a) *In omnibus operibus tuis, præcelens esto. Facienda nimirum omnia strenuerter, ex decòro, & cum intentione propter DEUM. Non more vilium hominum, sed exactè cum ingenti reverentia respectu Divinæ Majestatis, maximè in rebus, quæ ad cultum divinum spectant, ubi nullus respectus hominum vanorum in precio habendus.* In quolibet statu sunt variæ classes applicationis. Quidam se legniter applicad res peragendas, ut perfunctioniè præcipitent, vel tædiosè decurrent. Quidam, cum mediocri diligentia. Pauci, quos amamus, ac suspicimus, cum industria. Tu hanc classem ingredere, usque ad exemplum alijs præbendum: neque solùm exactè, sed cum magno in DEUM & res bonas affectu ac fervore, (uniens & investiens actiones tuas Christi meritis) ut rebus parvis magna lucreris, & hisce duobus minutis (affectu & fervore) integro congerentium, seu pariter laborantium gazophylacio, antecellas. Alij sunt, ait S. Ephrem (b) qui minus fatagunt, & qui plus efficiunt; sicuti justi, qui parvis actionibus magis DEUM flectunt & placant, præ nonnullis, qui multa faciunt: Non enim ad actionem respicit DEUS, sed ad propositum voluntatis; & non intuetur quod fit, sed quo quid studio

E 7

ac

(a) Eccli. 33. v. 23, (b) Tom. 3. ser. de pœnit.

ac propensione peragatur. Vidua paupercula solvet dubij jam dicti quæstionem quoniam duobus obolis superavit divite auro abundantes. Eodem denario redonantur ob servorem & affectum, unius horæ Operarij, quo qui pondus diei & diurni æstus tolerarunt. Duo dixi minuta, fervorem & affectum adhibenda. Præscrib vel mensurari affectus non potest, quem filius DEVS metitur & cognoscit.

§. 2.

Ad fervorem verò tria requiri, ait S. Basilus. Primo, ut in eare, quam agimus, sit tota animi intentio. Intendamus præsentibus, quæ à statu, obedientia vel officio exiguntur, relictis inutilibus destinationibus futuris. Sint septem oculi supernum lapidem, (a) seu objectum & occupationem. dicat; opus illud, quod operamur, tantum in me vertit, & convertit manum suam totâ die: (b) obliviscar præteritorum & futurorum, sed tantum ad ea quæ sunt priora, (c) sive ut Syrus & Vatablus legunt, quæ sunt à fronte, extendens meipsum.

§. 3.

Secundo, ut adsit inexplebilis cupiditas, bene operandi. Neque enim sufficit opera-

(a) Zachar. 3, v. 9. (b) Thren. 3. (c) Philip. 3, v. 13. per

per se bona facere, sed bene facere, diligentiâ quàm maximâ, inquit S. P. N. Ignatius. (a) Gilibertus ait (b) operandum esse musti ad instar, quod novo semper effervescit & fermentatur affectu; velut viri Apostoli- ci, musto pleni: quorum pauci admiranda faciunt, & fermentant massam integram Communitatum, Civitatum, provinciarum, Regnum, & Christi panem conficiunt in cibano fervoris.

§. 4.

Tertio, ut accedat assiduitas & continua-
tio in agendo absque remissione, donec opus
ad finem, atque hunc optimum deducatur:
finem intellige actionis & constantis ad exi-
tum vitæ operationis. Actiones nostras
Paschasius (c)vult esse similes vestitui deau-
rato, sed coronidem illarum fimbrijs pla-
nè aureis. Sic ille: Superius Regina in ve-
stitu deaurato stare dicitur, hic fimbriæ ejus-
dem vestis, aureæ leguntur. Ex quo intel-
ligitur, quia perfectior & preciosior semper
esse debet finis vitæ, quàm principium. Hæc
quippe vestis, dum vita hominis super terram
versatur, semper texitur. Idcirco per fimbrijs
vita hominum significatur extrema,
quam non deauratam, ut supra vestis fuisse
monstratur, sed auream esse totam debere,
osten-

(a) Epist. de perf. (b) In Cant. serm. 19.

(c) In Comment. Psalm. 44.

ostenditur. *Quia in fine vita, tota perfe-
ctio amoris DEI quæritur.* Idem meo ju-
dicio, de quavis actione nostra dici potest,
quæ deaurari debet charitate, aurum fieri
perseverantiâ; vel deaurari affectu, & au-
rum fieri continuo fervore, quoad tota au-
rea reddatur.

§. 5.

Augescet fervor operationis, ex consi-
deratione præsentis semper Judicis atque
Arbitri nostri, qui nostrarum actionum
momenta singula ponderabit. facem hanc
pro actionibus suggerit *Divus Laurentius
Justinianus.* (a) Illum arbitror esse beatum,
qui quamdiu à Domino peregrinando de-
git in corpore, per censuram disciplinæ
spiritualis, omni custodiâ servat cor suum,
& in cunctis negotijs suis internis dispo-
nendis, vel peragendis, exterius in lumi-
ne fidei, & sapientiæ splendore, DEI præ-
sentiam meditatur in Spiritu, Prophetam
que imitatur, qui ait: Providebam Domi-
num in conspectu meo semper. Nihil quip-
pe, reor, sic efficax ad Internam adipiscen-
dam munditiam, & ad virtutum arcem
conscendendam, nec non ad conterendas
carnis delestationes, quæ adversus ani-
mam militare noscuntur, quemadmodum
cogitare se astare semper ante oculos Judi-
cis,

(a) De grad. perfect. c. 6.

perfe-
cione
ju-
tost,
m fieri
& au-
ta au-
consi-
atque
onum
n hand
rentiu
atum
o de-
plinæ
uum,
dispo-
lumi-
Elpræ-
teram-
Domí-
Iquip-
oisen-
rcem-
tenda-
s ani-
nodum-
s Judi-
cis

cuncta cernentis. Tali profecto stu-
dio, & hujusmodi frequentata medita-
tione, acquiritur cordis munditia, tene-
tur, possidetur; cooperante nihilominus
Divinâ misericordiâ, & Mediatoris gratia,
quæ perficit opera nostra.

Qualem denique à nobis in actionibus
fervorem exigat Doctor Angelicus, (a) &
mirare, & exercere conare. Singula, in-
quit, opera nostra, quantum unquam me-
liùs possimus, faciamus. Ex omni virtute
Dominii nostri JESU Christi, & cum omni
desiderio triumphantis & militantis Ecclesiæ,
& sub nomine Creatoris, quasi tota salus
nostra, & omnis laus DEI & universitatis
utilitas, ex uno opere dependeat, quasi nun-
quam ad id opus reversuri, neque opus aliud
postmodum incepturi.

§. 6.

Præter modum in actionibus, etiam
Substantia observanda, ut facias multa in-
signia, mente præcepta seu disposita & de-
creta hæc vel illa . . . bona inquam opera,
secundum vires animi, corporis, & facul-
tates, non applicando simpliciter terrenis,
sed quæ animæ tuæ quo ad præsens ac futu-
rum, animabúsque alijs & cultui Divino
prosint: alioquin metes fœnum tectorum,
quod prius, quam evellatur, exaruit. Colli-
ges

(a) Opusc. de Divino amore.

ges messem talem, qualem pecoribus
terræ incolis relinquere cogēris. Imò ad
opera supererogatoria vidēris obligari, u
tantò tutior sis in ordinarijs, & in anima
vita conserveris: quæ quidem juxta men
tem Suarez (a) foveri debet tam apud Se
culares quam Religiosos, operibus extra
ordinarijs assumendis obligatos. *Vix po*
test (ait lumen illud Theologorum) *moraliter*
contingere, ut homo etiam secularis, ha
beat firmum propositum nunquam peccand
mortaliter, quin consequenter nonnulla ope
ra supererogationis faciat, & habeat forma
le vel virtuale propositum illa faciendi; quia
sicut substantia creata non potest, sine omni
bus accidentibus conservari: ita nec subst
ancia charitatis & amicitia DEI, potest sine
aliquibus operibus, quæ sint extra subst
antium ejus, existere. Idem inquit de Reli
giose servatâ proportione, qui non potest
habere firmum propositum servandi omnia,
ad charitatem & perfectionem ejus necessa
ria in talis statu, quin paratus sit multa in
particulari agere bona & honesta, quæ præ
cepta non sunt; quia non possunt moraliter
hæc ab illis sejungi. Per opera verò bona,
intelligi possunt, tum variæ virtutes inter
nè & externè exercitæ, tum specialiter
multiplicati actus per frequentes ad DEVUM
mentis elevationes, petitionem, adoratio
nem,

(a) Tom. 4. de Relig. I. I. c. 4. n. 12.

bus vel
hem, benedictionem, oblationem Christi
anguinis, resignationem & similia.

CAPUT VI.

Reflexio sexta. Quomodo ar-
mari oporteat, contra illud, quod
est inevitabile, Christiano præsertim spem
cœli habenti, ut videlicet Cruces
æ quo animo ferantur.

§. I.

HÆc Reflexio, pro præservativo pharmaco assumi potest. Præmunien-
dus animus diebus singulis ad tolerantiam,
cum nulla dies sine patiendi materia duca-
tur, & lenius illa, quæ prævidentur, ferire
animum soleant. Quod si nobilior mate-
ria præter morem ad tolerandum offera-
tur, plus & sæpius de hoc præservativo pharmaco sumendum erit.

Quod omnes subjecti sumus patiendi ma-
teriæ, argumentis non eget probatio, quæ
sensu abunde deprehenditur. Prima veri-
tas est, ait S. Cyprianus, (a) omnes nos esse
in Adam destinatos ad gemitus totâ vitâ.
Nemo sibi promittat, inquit S. August. (b)
quod Evangelium non promittit. Fratres
mei obsecro vos, attendite scripturas nostras;
si aliquid fefellerunt, & si aliquid dixerunt,

(a) L. de bono patient. (b) In Psalm. 40.

& aliter accidit, quam dixerunt. Non promittunt nobis Scripturæ nostræ in hoc seculo nisi tribulationes, pressuras, angustia, tormenta, dolores, abundantiam tentationum. Ad ista nos præcipue paremus, nè imparati deficiamus. Christiani specialite exercentur: ideo symbolum Christiani ei. Audi S. Macarium: (a) Viri divini præparare se debent ad certamen & prælium. Ea est enim Christianæ Religionis via, ut ubi est Spiritus sanctus, ibi statim sequatur conflictus & persecutio . . . statim a Cruce transivit Spiritus Paracletus & migravit ad Christianos, Sanctos tamen præcipue. Semper observatum est, ait S. Theresia, (b) eos, qui CHRISTO Domino vici- niores & propiores fuere, plus alijs laboribus & adversis lacinatos & divexatos esse. S. Gregorius putat non esse Justum, qui non habeat persecutiones. (c) Ego Abel esse non suspicor, qui Cain non babuerit. Ideo S. Chrysost. (d) monet; ut ex necessitate, voluntatem faciamus, de necessario lucrum & meritorum. Cogita, inquit, sive velis, sive nolis, calamitatem patieris: quod si gratae, maxime lucraberis; si vero ægre & impatienter feres, neque illam ita minorem facies, sed majorem reddes procellam. Cogi-

(a) Homil. 15. (b) Mans. 7. c. 4. (c) L. 9. Epist. 39. (d) Hom. 64. ad pop.

Not
en hoc se
ugustia
tentatio
ne im
cialite
iani e
ni pra
lium
ia, ut
equat
statim
& mi
en pra
S. The
o vici
labori
os esse
ui non
el esse
it. Ideo
ellitate
lucro
, sive
i: quod
egré &
immore
. Cogi
tan
(c) L
antes ergo, quod necessitatis est, hoc nostræ
voluntatis esse faciamus.

§. 2.

Fontes patientia suppeditat. 1. *Corpus*
ostrum multis, alterationibus obnoxium.
2. *Animus, motibus varijs passionum sub
iectus.* 3. *Amor proprius, cui nunquam ad
iustum satisfieri potest, nec debet.* 4. *Ex
inxeca corpus alterantia.* 5. *Etiam ex
inxeca animum alterantia.* 6. *Officium
et actiones quædam molestæ ac laboriosæ.*
7. *Convictus humani gravamina & servi
tes.* 8. *Dissonantia morum & genij.* 9.
10. *Nxietates variæ internæ.* 10. *Scrupuli
ræsertim.* 11. *Successus præter vel contra
voluntatem.* 12. *Calamitates & injuriæ
u inclemenciaræ meteoricæ.* 13. *Damna
rtunæ.* 14. *Amicorum cruces.* 15. *Ma
mus fons patientiæ, vulnera linguarum,
amicis, à sinistre affectis, in fama, bona
opinione & honore &c.*

§. 3.

*Causæ patiendi sunt variæ. permittit DE
s, inquit Theodorus Abbas apud Cassia
m (a) vel ob probationem, vel ob emon
tionem, vel ob merita delictorum, vel
manifestandam solummodo gloriam
El & opera. S. verò Bernardus, (b) af
peri-*
(a) Coll. 6.c. II, (b) In Sent. Colum. 15.

peritatis flagelli Divini, quinque causas a signat: ut ab iniquitate corrigat; nè qu de collata virtute superbiat; ut virtus ho minibus innotescat; ut alios ejus exempl compescat; ut corona cumuletur & cre cat. S. August. (a) duas adjungit causa primò dicit; tolerantiam esse medicamen tum D E I ad sanitatem, licet non ad no stram voluntatem. deinde: (b) unde, inqui miscet D E U S tribulationes gaudijs ter renis? nisi ut tribulationem sentientes amaritudinem, discamus æternam deside rare dulcedinem? S. verò David, (c) i regrediantur ad D E U M: Cùm occider eos, quærebant eum, & revertebantur, e diluculò veniebant ad eum: pulchrè ait d luculò, non amplius serò ad noctem, a vesperam vitæ, sed tempestivè præ omn bus negotijs, primâ evigilatione, prim ætate, initium à DEO in actionibus inchando &c. Addo ego & illam causam, i majorem excitet fervorem, sicut flabell à semimortuis carbonibus excitatur ign ad flamمام: item ut majorem excitet fru dum in anima, cuius contrarium colligi tur ex Isaia: (d) Dimittam vineam mean & non putabitur; & non fodietur: ac tan dem, ut in officio virtutis, in humilitate præsentim contineat.

§. 4.

Ex

(a) In Psalm. 21. (b) In Psalm, 137. (c) Psalm. 77. v. 34. (d) C. 5. v. 6.

*Excitamenta patiendi, præter illa, quæ
nè quis primò sunt allara, etiam hæc addi possunt.*

1. Christi exemplum, cuius tota vita Crux & martyrium.
2. Beatissi. Virginis; quam Christus eximere noluit. Ego nullam horam sine tribulatione cordis transivi in ter-
ris, ait ipsa in Revelationibus S. Brigit-
æ. (a) 3. Similitudo DEI. Nihil est ait S.
Chrysoſt. (b) quod sic DEO similes faciat, ut
malignis atque lædentibus esse placabilem.
4. Ex illo, Filium quem diligit, castigat, magnæ consolationis argumentum habere possumus: &, qui patiens est, (Christi præ-
terim & virtutis causâ) signum habet
DEI in anima per gratiam inhabitantis.
Si exprobramini pro nomine Christi, beati
stis &c. quoniam, qui est ejus ſpiritus, fu-
er vos requiescit. 5. Qui patitur ex hac
ausa, particeps fit illius, quod Christus
ibi pro honore reputavit: *Quoniam quod
est honoris, gloriae & virtutis DEI, &c.*
Ius est pati, addit Chrysostomus (c) quām
mortuos ſuscitare & miracula facere; quia
DEVS fe nobis obligat. 6. B. Columbanus
iebat: *Nullum signum potestis ostendere
Christo majoris amoris, quām patientiam.*
DEVS per talia, præſervat à multis ma-
s. 8. Patiens, ingentia itinera conficit
ad cœlum, brevi tempore, velut equis
cur-

(a) L. 6. c. 53. (b) Hom. 20. in Matth.
(c) In c. I. Philipp.

cursorijs, inquietabat P. Balthasar Alvarez
 (a) 9. Est seges maximæ gloriæ ac meritorum, 10. Delentur peccata & pœnæ pugatorij. *Pius est, & misericors est DEUS, & remittet in die tribulationis peccata,* (b) Sciendum est, inquit Beda, (c) quosdam esse Sanctos, ut testatur Evangelium, qui non veniunt in judicium, sed transeunt de morte ad vitam; quia etsi aliquas stipulas, id est parva peccata superædisicant, ideo tamen levia sunt, quod ignis tribulationis, quem patiuntur hic, vel etiam pœna mortis, penitus ea exurit: & hi tales, quia nihil in eis ignis suum invenit, statim dum à corpore separantur, transeunt ad vitam æternam. 11. DEVS auxilio suo maximè afflatis adest, licet non immediatè sentiamus Nam S. Ambrosius: (d) *Ibi plus est auxilij, ubi plus est periculi.* Et S. Chrysost. (e) Quando res in maximam inciderint inopiam, tunc tu spera maximè: Tunc enim DEUS maximè ostendit suam potentiam non à primordio, sed quando res fuerint desperatae ab hominibus: *Hoce est enim tempus Divini auxilij.* Et ideo nec pueros eripuit principio, sed postquam fuerunt conjecti in fornacem; nec Danielem, antequam esset missus in lacum, sed septem post diebus

N

- (a) C. 51. vita. §. I. (b) Eccl. 2. v. 13
- (c) In Psalm. 37. v. I. (d) L. I. de Joseph
- (e) In Psalm. 117,

Nè attende rerum naturas, quæ præcipites
gunt in desperationem, sed DEI poten-
tiam, quæ, (quæ sunt desperata) adducit
bonam spem.

§. 5.

Modi patiendi. Non turbari foris nec
titus: non animo cadere, sed in generosi-
tate persistere: neque cessare à bene cœptis,
nò ferventiū operari. Animum aversio-
nis, odij, vindictæ & iræ penitus sopire:
condonare, quod est filiorum DEI & filio-
rum Crucifixi: non loqui, non mentionem
accere, excusare intentionem, in jocum
ertere injurias. Silentio premere facta &
igratitudines, non inquirere autorem vel
operatorum adversitatum, vel quid di-
um, scriptum, à quo, de te: non purgare
, nisi sit detrimentum tertij, honoris DEI,
el animæ tuæ damnum. non iniçere men-
onem solatij gratiâ, sive quoad injurias,
ve quoad morbos & affectiones corporis;
ec de successibus loquendo, njsi notabilis
uctus ex parte animarum & gloriæ Divi-
e speraretur. Positivo amore, beneficijs,
bonâ loquelâ prosequi adversarios, de-
ndere, prodesse, benevolentiam apud
ios conciliare: demissè etiam respectu
ffendentis agere. Difficillima hæc dices,
d filiorum DEI propria; & quæ hic silen-
o premuntur, Christo ipso præcone, pa-
tebunt

tebunt olim gloriōsē. Conforma te Cr̄cifixo patienti, oranti pro inimicis, & omnibus silenti, pro Idea denique sit: Īesus autem tacebat. Qui patiebatur sibi uestem suam indui, & exui, velut statua p̄tientiæ; spinis coronari, colaphis cædi, ludi, arundine percuti, coram hominib⁹ tacens, & in arcano mentis soli DE Patri colloquens. Ultimò denique Divnæ Bonitati, pro quavis patiendi materi tibi per summam misericordiam oblatas gratias age; cùm æquè sis pro adversis imò magis quam prosperis obligatus, quia doquidem adversa, majoris sunt gratiæ argumenta, & ab amore proprio tutiora, longe magis lucrosa, Deoque in terris pri humana Idea conversanti penitus confonia.

§. 6.

Regulæ patientiæ in occasionibus Affectionum & Tentationum ad ulteriore directionem servient ex Idiota, quæ hujus modi sunt:

Prima Regula. Si homini videtur dura vita Virtutis, quia continuo oportet nō pugnare adversus carnem, Diabolum & Mundum; recordetur, quod quamcunquæ elegerit vitam, etiam secundum Mundum multa illi adversa, tristia, incommoda, laboriosa, patienda sunt.

Se

Secunda Regula. Recordetur, quod in irebus Mundi, diutiis pugnatur & laborio-
bus Iesu & in fructuosis, in quibus labor est fi-
bili venis laboris, & tandem poena æterna.

Tertia Regula. Recordetur, stultum esse
ad credere, ad cœlum posse perveniri, nisi per
omni hujusmodi pugnam; sicut & caput nostrum
in DEO Christus non ascendit in cœlum, nisi per
Divi crucem; nec debet servi conditio mellor-
esse conditione Domini.

Quarta Regula. Recordetur, non solum
esse ferendam hanc pugnam, sed optan-
dam, etiam si nullum inde nobis præmium
proveniat, solum ut conformemur Christo
DEO, & Domino nostro; & quoties resi-
stendo alicui temptationi, alicui ex sensibus
tuis vim facies, cogita, cuinam parti crucis
Christi, conformis reddaris: ut, quando
gulæ resistens gustum affligis, recordare
illum felle potatum & acerto: Quando
manus retrahis à rapina alicujus rei, quæ
tibi placet, cogita manus illius, pro te li-
gno Crucis affixas: & si resistis superbæ,
recordare illum, qui cum in forma DEI es-
set, pro te formam servi accepisse, & hu-
miliatum usque ad mortem crucis: & cum
irâ tentatis, recordare illum, qui DEUS
erat, & omnium hominum justissimus,
cum se tamen videret, quasi latronem &
illudi, & conspui, & flagellari, & oppro-
brijs omnibus affici, & cum latronibus de-

putari, nullum tamen unquam aut iræ, au-
indignationis signum ostendit, sed patien-
tissimè omnia ferens, omnibus mansuetis-
simè respondebat: & sic discurrendo pe-
singula, invenies nullam esse passionem
quæ te Christo aliqua ex parte conformem
non efficiat.

Quinta Regula. Quòd in nullis armis,
nec in quoquam alio remedio humano
confidas, sed in sola virtute JESU Christi,
qui dixit: *Confidite, ego vici mundum.*
& alibi: *Princeps hujus mundi ejicietur foras.*
Quare & nos solâ ejus virtute confidamus,
& mundum posse vincere & Diabolum su-
perare. Et ideo debemus semper petere
ejus auxilium per orationem, & incerces-
sionem Sanctorum suorum.

Sexta Regula. Recordare, cùm unam
vicisti tentationem; semper aliam esse ex-
pectandam; quia Diabolus semper circuit
quærens quem devoret: quare oportet sem-
per servire intimore, & dicere cum Pro-
pheta: *Super custodiam meam stabo.*

Septima Regula. Non solum non vincaris
à Diabolo, cùm te tentat; sed vincas ipsum:
& hoc est, quando non solum non peccas,
sed ex ea re, unde te tentaverat, occasio-
nem sumis alicujus boni: ut, si opus tuum
bonum aliquod tibi offert, ut inde in va-
nam gloriam incidas, tu illud statim non
opus tuum, sed ut beneficium DEI cogi-
tans,

tans, humilias te, & judicas parum gratum te esse DEO pro beneficijs suis.

Octava Regula. Cùm pugnas , pugnes quasi vincendo , deinde perpetuam pacem habiturus; quia fortè hoc tibi dabit DEUS ex sua gratia : Et Diabolus amplius non redibit confusus de tua victoria. Sed cùm vicisti , geras te quasi mox pugnaturus, ut in pugna semper victoriæ , & in victoria semper sis memor pugnæ.

Nona Regula. Ut quamvis te sentias undique bene munitum & paratum , semper tamen fugias occasions peccandi ; quia ut dicit Sapiens : *Qui amat periculum , peribit in illo.*

Decima Regula. Ut in temptationibus semper occurras in principio, & allidas parvulos Babylonis ad Petram; Petra autem erat Christus: quia serò medicina paratur.

Undecima Regula. Recordare , quòd licet in ipso conflictu temptationis ardua videatur pugna, tamen longè dulcius est vincere temptationem , quam ire ad peccatum ad quod inclinat. Et in hoc multi decipiuntur : quia non comparant dulcedinem victoriæ , dulcedini peccati; sed comparant pugnam voluptati: & tamen homo, qui millies expertus est , quid sit cedere temptationi , deberet semel saltem experiri , quid sit vincere temptationem.

Duodecima Regula. Propterea quod ten-

taris, nè credas te à DEO derelictum, au-
DEO parum gratum esse, aut parum ju-
stum & perfectum; memor sis, quod post
quam Paulus vidi Divinam Essentiam, pa-
tiebatur temptationem carnis, quâ permitte-
bat DEUS eum tentari, nè de superbia ten-
taretur: in quo etiam homo debet adver-
tere, quòd Paulus, qui erat vas electionis
& raptus usque ad tertium cœlum, tamen
erat in periculo, nè de suis virtutibus super-
biret, sicut ipse dicit de se: Nè magnitu-
do revelationum extollat me, datus est mihi
stimulus carnis meæ, qui me colaphizet.
Quare super omnes temptationes homo de-
bet maximè se munire, contra temptationem
superbiæ; quia radix omnium malorum
superbia est: contra quod unicum remedi-
um est, cogitare semper, quòd DEUS se
humiliavit pro nobis usque ad Crucem; &
mors nos vel invitos eò usque humiliabit,
ut simus esca vermium.

CAPUT VII.

*Reflexio Septima. Compendiosa
Documenta ex triplici statu Naturæ,
Legis & Gratiae, quibus veluti Regulis ac
luminibus, Homo Christianus dirigî
methodicè potest.*

§. I.

Cui libet statui Dictamina quædam

indidit Creatrix Sapientia, ut eisdem in compendio, velut facibus ad ambulandum in tenebris, dirigatur. Et quia Christianus homo, de facto omni statui, qui triplex est, subordinatur, (nam observantiæ Naturæ, Præceptis Legis, & Evangelio subjacet) ideo expedit eorundem statuum dictaminibus ad methodicam instructionem dirigi.

Pro Primo statu indidit instinctum triplicem, quem tribus verbis Apost: expressit, quando ad corruptæ naturæ reparationem Sobrietè ac piè vivendum esse suasit. hæc enim sunt faces Rationis, principia & duetus agendorum. Sobrietè quidem respectu sui. Sobrietè inquam ac moderatè quoad corpus, & corporis sensus. Sobrietè quoad animum, ut sit animus moderatus in suo sensu, intra suos limites, non efferendo se supra id quod est, vel abijciendo infra id, quod pecunium est. Sobrietè ac moderatè in actionibus etiam externis, ut omnia tendant & proficiantur ex moderatâne virtutis ac Rationis, non ex impetu affectus ac passionis. Sobrietè in usu creaturæ moderato.

Iuste verò respectu proximi, tum quoad communitatem & politiam, bonum commune tantum præ oculis habendo; tum quoad omnes particulares personas, dando cuique suum; nè officiat affectus privatus communi bono & respectus humanus

intermisceatur. *Justè*, non respiciend quidquam nisi æquipondium bilancis, r̄ leve leve, grave grave judicetur; *justè meum & non tuum* concupiscatur.

Piè tandem respectu parentum, patriæ Superiorum, Præpositorum, Præceptorum ac Fautorum, sed maximè respectu DEI circa quem duo æstimanda. *Primum* essentiale; ut voluntatem illius & amicitiam ipsam Divinam excellentiam, vitæ tuæ & omnibus creatis anteponas, nec metu ul lius rei, nec amore vel affectu totius mundi, abducatis ab illius observantia & voluntate; cùm, quod suprà dictum, in altio. si ordine sit DEUS quām omnes creaturæ quæ nihil sunt & is solus E S T. Creaturæ námque, ut compertum habes, nihil habent potentiarum, nihil bonitatis, nisi quantum DEUS communicat. Ita inquam in supereminenti ordine DEUS collocari debet, ut, antequam minimo peccato seu contrariâ voluntate offendatur, citius milie inferni sint tolerandi; citius omnes creaturæ annihilandæ. Alterum quasi accessoriū & accidentale, ad substantiam juvans, piissimè se cum omni reverentia gerere, piaque opera exercere cum filiali obser vantia in conspectu Divinæ Majestatis.

§. 2.

Secundum statum regulis magis particu lari-

laribus, Legibus nimirum ac Præceptis declaravit; quibus observatis natura humana clarius dirigitur, & facilius salvatur.

Atque hæc sunt certa Divinæ voluntatis indicia, certi ad salutem ductus, ut si quis ea observare negligat, æternæ pœnæ se reum reddat. Exinde prævaricatoribus mala & pœnæ æternæ, tanto magis ex merito infligendæ manent, quanto clarius DEI voluntatem videntes, DEI præcipientis infinitam Excellentiam, inhonorant; inde Mors, Judicium, & Infernus.

§. 3.

Tertius status Gratiæ, in quo amantissimus nostri DEUS humanam naturam induit, exemplo suo & in se quoad modum vivendi, Ideam demonstravit, doctrinâque variâ facillimos ad salutem, & cognoscendum æstimandūmque facilius DEUM, modos patefecit. Quæ sanctissimo exemplo egerit vel sermone docnerit, in sacris Evangeliorum libris compertum habemus: plerique autem ad has veluti classes reduci possunt. 1. Elegit vitam, mundo carni & sensui planè adversantem, eoque ipso exemplo suo docuit, talem esse tutissimam vitam; cum enim per illa mala principia rueret homo in sui & non DEI amorem, atque adeo consequenter in illa quæ fuerunt & sunt à DEO vetita; oppositè vivendo ma-

nifestavit ac instruxit , tendendum esse ad DEUM per moderatum usum creaturam , & non obsequendo sibi ac sensibus . vel visibilibus mundi vanitatibus ; sed per animum humilem , seipsum Divinæ voluntati subordinando , ac subjiciendo . Ad quod appositiè Divus Gregoriùs , (a) reditum ad paradisi fortunam contrariâ viâ sic institui debere hisce insinuat : *Regio quippe nostra, inquit, Paradisus est; ad quam JESU cognito redire per viam, quâ venimus, prohibemur.* A regione etenim nostra superbiendo , inobediendo , visibilia sequendo , cibum vetitum gustando , discessimus : sed ad eam necesse est , ut flendo , obediendo , visibilia contempnendo , atque appetitum carnis refrænando , redeamus . Demonstravit ergo DEUS-Homo factus , verbo & praxi , quæ sint impedimenta , securam viam eligere volenti ; quæ salutis media , securè ad æterna tendenti ; viam latam , seu laxam & in commoditates dissolutam , esse periculosa . Quidquid obest æternæ vitæ , licet sit sanguis , licet oculus & manus , Pater & Mater , hæc omnia generosè præcienda esse , in quantum saluti obsunt : etiam divitias obesse multū , cum cupiditas ex ijsdem , ad mala inducens , ut plurimum oriatur , inque vanitates & voluptates fractus animus dissolvatur . Item non sequendā esse

(a) Homil. 10. in Evang.

esse propriam voluntatem, & amorem proprium; hæc enim eatenus à DEO avertunt, quatenus naturam inclinant in bonum corporis ac sensum, in amorem visibilium, in amorem denique suū, non DEI; & consequenter ob præposterum usum creaturæ neglectumque DEUM, pñnam æternam lucrantur. His tollendis impedimentis, demonstravit Dux optimus & Magister vias varias compendiosas, illas præcipue, quas nos Consilia Evangelica vocamus, votum inquam Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ; quibus servatis, non amplius homo cœlum inquirit, sed manudicitur, atque navi securus (natantibus alijs per procellas in periculum) ad portum tutus vehitur. 2. Et quia hæc vita nobis, vi peccati originalis, pœnaliter est traducenda, ipse in se sp̄ontaneum innocentissimus Dominus exemplum tolerantiae exhibuit, qualiter exemplo ipsius, vitam hanc in patientia, humilitate, alijsque modestiæ humanæ virtutibus, traducere debeamus. 3. Bona opera esse facienda, DEI amore docuit: opera misericordiæ corporalis & spiritualis, modum orandi, amorem inimicorum, delectum loci humilioris &c. 4. Sacra menta instituit, sive auxilia salutaria, & remedia efficacissima: quorum ope capaces reddamur ad ius æternæ hereditatis per Baptismum; robo-

remur in occurso præliorum spiritualium, seu temptationum, adversitatum & afflictionum in hac vita contra aëreas potestates, per Confirmationem; reviviscamus fragilitate humanâ lapsi, per Pœnitentiæ remedium; nutriamur in animæ vita seu gratia, per Euchartistiam: & reliqua Hierarchiæ Christianæ inservientia. tandem ut reliqua discamus, per doctrinam & autoritatem Ecclesiæ, cui assistentiam sancti Spiritus promisit. modos ergo & media compendiosa demonstravit; séque solum viam esse, non aliud quidpiam; se veritatem esse, cùm in reliquis vaniras sit; se vitam ita declaravit, ut qui aliud sensit, quād quod JESUS DEUS. Homo fecit & docuit, anathema sit, & æternū pereat.

§. 4.

Quod si adhuc magis compendiosam viam, & lucidiorem facem, habere placeat, en tibi brevissimum dictamen, quod librum in se continet, aperio. Sicut in motu locali: 1. Est terminus à quo, qui relinqui debet; 2. Medium; 3. Terminus ad quem. ita in via salutis & vita spirituali, relinque: 1. Terminus à quo, hoc est, te ipsum, tuam voluntatem, tuam ut sic loquar egoitatem, & quidquid tui est, annihila: Atque hoc est quod dicitur: Abnega temetipsum; vivo ego jam non ego &c. 2.

Me-

Medium tuum sit JESUS, qui est exemplar,
Idea & via, ut relinquendo & annihilando
te, medium hoc, ad terminum arripias,
vitam JESU præ oculis habendo, per imi-
tationem vivendo sicut fecit & docuit. 3.
Terminus ad quem, sit centrum tuum DE-
US, quem unicum ita pro fine habeas, ut
non alius sit finis tuus, nec intentio alia,
nisi ut in omnibus feraris in solum DEUM.
En compendium, quod profundiùs intra,
& ruma; videbis lumen animæ saluber-
riūm.

CAPUT VIII.

*Reflexio octava. Directio aliqua
in diversis Dogmatis servanda, sive
lumen quoddam, vi cuius, Fides Christiana
Catholica, præ omnibus alijs Dogmatibus
securissimè eligi & teneri potest.*

§. I.

Qui non sequitur vitam JESU,
nec viam, nec veritatem, nec vitam,
habet: estque hoc ipso in errore, vani-
tate, ac morte. (a) Scimus, quoniam Fillus
DEI venit, & dedit nobis sensum, ut cog-
noscamus verum DEUM, & simus in vero
Filio ejus. *Hic est verus DEUS & vita-*

F 7

etern-

(a) I. Joan. 5. v. 20.

æterna. (a) Quisquis confessus fuerit, quoniam JESUS est Filius DEI, DEUS in eo manet, & ipse in DEO. Vitam æternam dedit nobis DEUS : & hæc vita in Filio ejus est. Qui habet Filium, habet vitam : *Qui non habet Filium, vitam non habet.* (b) De Christianis res liquet, ut ex articulis Fidei, signis credibilitatis inducta Ratio & voluntas flexa firmissimum tenet. Licet autem ita rationes manifestè suadeant, ut non tantum Christianam, sed simul Catholicam debere Fidem esse, sit certissimum : variè tamen sensus hominum decipiuntur, ut in varias opiniones, Catholicâ relictâ fide, abeant & exerrent. Quod autem securissimè Catholica Fides sit amplectenda, vulgarem discursum habe.

§. 2.

Suppono I. Cognitionem humanam sive Intellectum non sufficere rebus supernaturalibus penetrandis : requiritur ergo Fides, ut visis rationalibus signis credibilitatis, homo loquenti DEO assentiat per Fidem ; tum quia non est per se sufficiens Intellectus ad ea, quæ sunt supra naturam, penetranda ; tum quia id ratio viatoris statū postulat, ut sibi fide, captivando intellectum & obsequendo articulis fidei, meritum

(a) I. Joan. 4. v. 15. (b) I. Joan. 5. v. II.
¶ 12.

ritum in cœlo pariat: ex actionibus enim pure naturalibus, nullum fit meritum, nisi in quantum fide vivâ, sive charitate inuestitâ eædem actiones informantur.

§. 3.

Suppono 2. Unicam Fidem posse ac debere, esse veram, sicut est unus verus DEUS omnia enim uniformiter ac proportionatè debent tendere ad unum DEUM, ut sibi Veritas uniformiter semper, & universaliter seu Catholicè, quod idem est, constet. Si enim vel in minimo sibi discrepet, jam non est Fides, nec veritas, nec unitas; sed opinio, & consequenter scissio, disunio, divisio, difformitas, Uni-Vero DEO repugnans. Ideo Catholicî tanquam soli veri Fideles, sibi in omnibus universaliter, uniformiter constantes, justissimè reliquas opiniones ac sensus, sectas, schismata, hæreses, proprias ac particulares capitosæ voluntatis electiones) appellant præter unicam Fidem Catholicam, quæ sibi semper in Veritate ac unitate per totum Mundum à principio usque nunc & in finem constat, nec in minimo articulum Fidei mutat jam ab annis 1707. &c. reliquæ verò omnes sunt inconstantes, in sensu variæ, difformes, intra unam etiam Provinciam & Civitatem, intra pauculos annos diversæ.

§. 4.

Suppono 3. Sententiarum ac dogmatum varietatem in toto Mundo esse , vel respectu DEI , Divinarumque Personarum , vel respectu DEI - Hominis , vel de mysterijs alijs Fidei , ac Sacramentis , de actibus humanis respectu supernaturalium & æternorum , de mediis ad salutem æternam necessarijs aut conducentibus , &c. vel denique de præmio ac pœna humanorum actuū , &c. his suppositis , id in Reflexionem adduco :

§. 5.

Primo. Certum est , quod illa Fides Rationali creaturæ sit amplectenda , quæ maximè congrua Rationi ex toto: licet enim captivanda sit Ratio in obsequium Fidei , vocatur tamen *rationabile obsequium.* (a) Neque DEUS quidquam , ut Author naturæ talis , agit ad dirigendam creaturam Rationalē , nisi ut Movens secundūm exigentiam illius , quod sic moveri potest ; quod est rationabiliter movere ac moveri . Nunquid ergo Fides Catholica maximè congrua rationi dicenda erit ? De ipso quæri , & ut probetur , non nemo dicet . Sodes ; nunquid illud magis congruum Rationi , quod sibi (planè invariabile) semper constat ; quod tot

(a) Rom. 12, v. 1.

ot doctissimorum calamo & sanguine sta-
bilitur ; qui certè per tot sæcula eruditissi-
ni , & in moribus cultissimi , etiam poten-
tissimi Principes hujus sæculi , non darent
emere vel dubiè suas vitas in periculum
eternum , quas tamen in assertionem hujus
infallibilis veritatis & hujus Fidei , omnes
ad unicum parati fuerunt dare vel dede-
unt per gravissima tormenta ; vel si huma-
nâ fragilitate , metu & dolore tormento-
rum pauculi negaverint ad tempus , redu-
ces tamen ad eandem Fidem , ingenti pœ-
nitudine , novâque in crutiatissima oblatione
contestati fuerunt . De facto certè verus
Catholicus , nè unicus invenietur , qui suam
vitam non sit paratus fundere pro Fide sua ,
jusdemque veritate . Quot ex adverso
Acatholicos pro sua secta paratos mori , de-
prehendes ? Magis ergo illud rationi con-
gruum , in quod taliter ac tot , universaliter
suâ vitâ temporali & æterna conspirant .
Inde bene concludit S. Hieronymus : (a)
*Visi verum esset Evangelium , nunquam san-
uine defenderetur .*

§. 6.

*Secundò. Nunquid & illud magis con-
forme Rationi ; Doctrinam Christi , cuius
liàs sequelam Christiani fatentur quidem ,
ed non omnes sequuntur , ita universaliter
in-*

(a) Epist. 150. q. II.

inveniri, ut Consilia Christi, intra sola
 Fidem Catholicam sincerè arripi reperia
 quis ex Acatholicis vendit omnia & d
 pauperibus? quis renunciat carni & sa
 guini? quis voto continentiae semet obstri
 git? quis obedientiae voto mancipat? Con
 trà, hæc omnia observari vides inter Cath
 licos, ubi millions inveniuntur, qui r
 iectis Regnis, & Principatibus in utroq
 sexu, senes & juvenculi, contemptis gra
 dibus possessionibus, divitijs ac delicijs
 posthabitis Matrum & amicorum lacrymi
 consilijs hisce salutaribus obtemperant
 Nunquid ea doctrina Christi arripitur a
 alijs, quàm à veris Catholicis, ut se odi
 habeant & crucem amplectantur; ut moi
 tificent membra; ut oculos & sensus casti
 gent, ut arctam viam non latam vivant
 Videbis potius multos deflexisse ad Acath
 licismum, ut cuticulæ suæ liberius servi
 rent; neque alias à Catholicâ Fide descivis
 ad sectas alias, quàm criminosos, conscienc
 iæ cauterio fauciatos, in carnem & tem
 poralia ex desperatione, volutos. Quan
 do non semel quosdam vehementer lasci
 vos ex mundanis comperi, eosdem ad hæ
 resim proclives fuisse, juxta illorum fassio
 nem, deprehendi.

§. 7.

Tertio. Nunquid illa Fides juxta Ratio
 nen

a solarem magis operatur, quæ moderato usu
esperias creaturarum utitur, totaque se cœlo & cœ-
a & daestibus rebus applicat, tota in operatione
i & laudiorum operum, æternitati servientium,
obstrinxersatur? An illud Rationabile à parte Aca-
at? Confessorum, qui se totos terrenis dedunt,
er Catho qui solâ fide absque operibus æternam vi-
qui rem sibi pollicentur; cum Dux ipse ad vi-
utroquam Christus, non aliter ingredi voluerit,
is granatque adeo verbo pariter docuerit, viam
delicijs ad cœlum, esse per opera misericordiae,
acrymis per jejunia & orationem, inimicorum di-
perant affectionem, divitiarum contemptum, suæ
pitur al oluntatis abnegationem, orationem pro
se odii alumniantibus & persequentibus, & si-
nilia mille opera in Evangelio novoque
testamento à Christo & Apostolis com-
pendata?

§. 8.

Quarto. Fides Catholica ex eo etiam ca-
pite magis juxta Rationem videtur, quia
magis præ omnibus Societati humanæ ser-
vit, eandemque conservat. quantæ infideliti-
ates in sectis juxta seriem historiarum?
uot rebelliones, bella, fœdisragia? hinc
ad conservandos in fide subjectionis popu-
los, nil melius crede, quam fidem Catho-
licam, cuius principia in natura fundata,
celoque potiundo subordinata, injusticias,
atrocinia, luxurias, & omne quod huma-
næ

næ societati est difforme , prohibent ac d
testantur.

Quintò. Plura scelera quantumvis pa
lientur , sunt inter Acatholicos; cùm Sacr
mento Pœnitentiæ non utantur , quod
propositi , doloris , & gratiæ Sacramen
tis Catholicos à peccatis avellit . Qui
jam veniam ad signa plura credibilitati
De veritate Catholicæ Fidei , jurabunt il
qui se nullo medio humano à remorsu
scientiæ liberant , nisi per manifestatione
in Tribunalí pœnitentiæ , in quo , post gr
vissima peccata , ad inexplicabilem repe
te malaciam cordis veniunt , & gravissimo
montes difficultatum cordi prius inhære
tium , subito ad solatium complanant: qu
que se reos inferni pœnis antè devoveban
hi jam in spem cœli assequendi erigunt
adeo , ut non aliud expectent .

§. 9.

Deinde , quid Acatholicum , quid hære
ticum facit ? Juxta ipsam Nominis ety
mologiam , opinio propria & electio ser
fus ac sententiæ , juxta propriam volunta
tem , sive , opinio juxta propriam electio
nem : Atqui hoc ipsum est contra ratio
nem , sequi in rebus difficilibus ac myste
riosis proprium judicium (vel hominun
criminibus publicis obnoxiorum) & noi
universalem Ecclesiæ senum ; illudque Ca

pu

ut, quod Christus vice sui constituit, tanquam Vicarium & decisorem rerum controversarum, tanquam potestatem legitimam, successione continuâ ab ipso Petro, que ad nostra tempora deductam rejiceatur? Qui quidem Vicarius Christi, non simpliciter sensu quidlibet definit, sed propter Fidei universalitati, & puritati, quod Evangelicæ scriptæ ac traditæ doctrinæ, nec non SS. Patrum sensui, sit conforme. Credit & illud, ferè omnes sui sensus seances & hæresum Autores, vitijs gravibus nonoxios fuisse, neque cum bona fama ex humana viventium Societate, deceſſisse.

§. IO.

Illud Denique maximè contra Rationem parte omnium Sectarum (præter unum Fidem Catholicam) ducitur: quod præterquam, quod nulla sit Secta vel doctrina, Lutherana, Calvinistica, & qualisque demum ; quæ sit una, sancta, Catholica & Apostolica Ecclesia, miraculis confirmata, si solam & unicam Ecclesiam Romanam in doctrina & sensu universaliter uniformem excipias) quod inquam nulla sit Ecclesia, nullum dogma diversum à Catholicâ manifesta contradictione ; quod ingeniosus tholicus facillimè demonstrabit. Quod sim hæreticus seu Acatholicus negat,

Ca-

Catholicus probabit ad rei veritatem in fallibilem, adeo ut non possit non convinci. Acatholicus, licet pertinax suo sensui in hæreat: negabit ergo pertinax, & agnosceretur convictus adgetur.

PARS QUINTA.

Particulæ bonæ Diei & Reliquiæ cogitationum..

AD succidendā unam è duodecim horam te Christiane Lector invitavimus supra scriptis *Reflexionibus*. parvula quoddam fuit plurium à te formandarum *Reflexionum*, quas Scriptura sacra SS. Patres & Libelli piè succossi abunde subministrabunt. Nunquid adhuc *particulam boni doni*, (a) sive ut aliqui legunt *bonæ diei*, si quod absit, te negotia sibi rapiant, præteribis, & languentem animum hac, quam suggero, escâ, nutrire negliges. Pace ac patientiâ tuâ tibi adhuc suggesta quædam spiritûs fomenta, ut ubi particulam à labore vacuam nactus fueris, eam ipsam D E O & animæ tuæ consecrare nimirum.

Habes intra hebdomadam destinatas relaxando corpori ferias; habes intra dien horas reparandis cibo viribus ordinatas hab

(a) Eccli, 14. v. 14.